

Preis György És Preis Katalin

Ez én vagyok az unokatestvéremmel, Preis Katalin, Miklós bácsi lányával 1942-ben Nagykátán. Miklós bácsi apám harmadik öccse volt. Ő 1895 körül születhetett. Volt felesége, a Deutsch Margit, és volt két gyerekük, Kati és Laci. Nagykátán volt fűszer- és rőfösüzletük. Nagy üzletük volt, ők voltak a leggazdagabbak. Sokat dolgoztak, de nagyon jól éltek. Évente kétszer vásár volt a környékbeli falvakban (mindegyiket Tápió ennek vagy annak hívták), és ők mindig elmentek árulni. Volt egy stráfkocsijuk, amire az egész boltot felrakták, és hajnalban elindultak, mondjuk, Tápiószecsőre, ahol egész nap árultak, este meg hazajöttek Nagykátára. Az egész család Auschwitzban pusztult el 1944-ben. Nagykáta nem volt olyan nagy város, úgy 10-12 ezer lakosa

volt [Nagykátán -- Pest- Pilis-Solt-Kiskun vm. -- nagyközség volt a 20. század első évtizedeiben, 1910-ben 8900, 1920-ban mintegy 10 000, 1930-ban pedig kb. 11 000 főnyi lakossággal. -- A szerk.]. Nagykatán semmi nem volt leaszfaltozva. Egyedül a Fő téren volt egy üzletsor, 500 méter, ahol volt egy betonjárda. Különben egy pár utca volt kikövezve, de több semmi, csak a sár vagy éppen a por. Több mint száz zsidó család volt és egy gyönyörű templom volt, természetesen karzatos neológ templom. [A zsinagógában a nők nem vehetnek részt a férfiak közé, különválasztott helyen, ha van karzat, akkor a karzaton ülnek. - A szerk.] Saját kántorunk volt, saját rabbink volt, akik ott laktak, a hitközségtől kaptak lakást. A rabbi neve nem jut eszembe most, a fia Pesten híres író volt. [Nagykátán rabbi 1904-től Breuer Soma volt. Breuer (Nagyszőlős, 1880) a lévai tanárképzőn, majd a pozsonyi rabbiképzőben végzett; néhány művet publikált, és több felekezeti lapnak volt a munkatársa. -- A szerk.] Nagyon jóban voltunk vele. Horváth Imre bácsiékkal szemben volt a templom. Nem egy helyen laktak a zsidók, hanem szerteszét a városban. A nagyapáméknak három gyereke lakott Nagykatán, három részén a városnak. Szép házakban laktak, udvarral és gazdasági épületekkel, és az üzlet is ott volt, ahol laktak. A ház egyik része volt az üzlet, a másik a lakás.